

Vedlikehold av messingblåsere

Messingsblåsere er ikke helt like, men bruksmessig ligner de mye på hverandre med at de har rør, bøylere, ventiler og munnstykke. Trombonen skiller seg ut med slide i stedet for ventiler. Men vedlikeholdsmessig er det mye likt.

Under følger en beskrivelse av vedlikehold av alle instrumenter. ”Vedlikehold før og etter bruk” gjøres hver gang dere bruker instrumentet. ”Vedlikeholdsutstyr” viser en liste over hva man bruker. Utstyr for ”vedlikehold før og etter bruk” skal alle ha. Alt annet skal finnes i pusse-kofferten på korpsrommet. Hvis dere ønsker kan vi også ordne det slik at flere har det i koffertene sine. Det diskuterer dere med instrumentforvalter. Dere bør benytte anledningen ”rutinesjekk og feilsøking” samt ”vedlikehold av og til” minst et par ganger i året.

Enkelte momenter kan synes som ambisiøse med tanke på hvor ofte det skal gjøres, og kanskje også komplisert. Da diskuterer vi det litt med de voksne hjemme, eller instruktøren i korpset, eller med instrumentforvalter, eller med de vi spiller sammen med og som kanskje har spilt litt lengre enn deg – og så finner vi ut av hvordan vi løser det.

Vedlikeholdsutstyr

Alle skal ha utstyr som brukes under ”vedlikehold etter bruk”. Annet vedlikeholdsutstyr skal være tilgjengelig i ”pusse-kofferten” som står på korpsrommet.

1.	Ventilolje
2.	Utvendig poleringsklut (den mykeste)
3.	Bøylefett (slide grease)
4.	Munnstykkebørste
5.	Rensestav
6.	Innvendig pusseklut
7.	Fleksibel børste

Vedlikehold før bruk

Ventilolje gjør at ventilene glir lett, reduserer skade av syre i spytt og irrdannelse/ avleiringer i ventilhusets tilstøtende rør.

1.	Ventilene må ikke byttes om. Vanligvis er ventiler og ventilhus nummerert 1, 2 og 3 for lettere å få de på rett sted. Skru løs ventilene og trekk disse opp av ventilhuset. Dekk hele ventilen med ventilolje. Se til at styreknasten passer i ventilhuset når ventilene settes på plass igjen.
----	---

Vedlikehold etter bruk

Syre fra svette fingre tærer på metallet. Derfor utføres alltid følgende etter bruk:

1.	Med den utvendig poleringskluten tørkes instrumentet utvendig, særlig på steder der hendene har sitt grep.
----	--

Vedlikehold av og til

1.	Vannventiler gis jevnlig et par drypp ventilolje. Fjæren på vannklaffen smøres med en dråpe olje.
2.	Alle bøylere smøres hver måned med bøylefett for å holde dem lufttette og sikre god

	bevegelse.
3.	Munnstykket vaskes med munnstykkeborsten hver måned.
4.	Renhold av instrumentet gjøres ikke bare for at instrumentet skal se pent ut. Mangelfullt stell gir dårlig klang i instrumentet og det kan brytes ned på ¼ av sin beregnede levetid. Ta alltid ut ventilene før utvendig og innvendig vask.
	a. <i>Utvendig</i> renhold: NB! Ikke bruk såpe! Ved behov skylles instrumentet raskt over med vanlig lunkent vann. På lakkerte instrumenter kan det evt. poleres etterpå med lakkpolish (ikke bruk noe annet). <i>Ubehandlede</i> (ulakkerte eller ikke forsølvete) instrumenter poleres med pussevatt som har god polerende og rensende effekt.
	b. <i>Innvendig</i> renhold: Spyl gjennom med lunkent vann og bruk den fleksible Ventilhuset på instrumenter med sylindriske ventiler rengjøres med den innvendige pussekluten surret rundt rensstaven. NB! Instrumentet må ikke legges i vannbad. Dette kan bl.a. gi lakkflassing. Etter vask smøres bøyene med bøyekrem og ventilene oljes med ventilolje. Munnstykket rengjøres innvendig med munnstykkeborsten.
5.	Kofferten støvsuges

Fastsittende munnstykke

Ikke bruk tenger eller annet verktøy for å løsne det. Dette kan føre til ødelagt instrument. Korpset har munnstykkeavtager som lett løsner munnstykket.

Fastsittende bøylar

Manglende smøring med bøyekrem vil føre til at bøylar setter seg fast. Irr kan skape sammenbinding av stor styrke. Forsøk å få ventilolje til å trenge inn mellom rørene, og la instrumentet ligge noen timer. Ta så tak i bøylar, vipp den fra side til side samtidig som du trekker. Løsner den ikke da, må instrumentet leveres til fagmann.

Bulker

Bulker kan, avhengig av hvor de sitter og størrelsen, gi endret tone og klang i instrumentet. Slike instrumenter skal innleveres for utretting.

Oppbevaring av instrumentet

1.	Instrumentet skal alltid oppbevares i kofferten. Dette beskytter instrumentet mot støv og skader.
2.	Ikke legg noe i kofferten som kan trykke på instrumentet.

Feilsøking

1.	Er <i>munestykket</i> rent og i orden.
2.	Kontroller om <i>vannklaffene</i> lekker. Dette gjøres ved å trekke bøylar med vannklaffen ut, tette et av rørene med fingeren, og blås med godt trykk i den andre enden.
3.	Kontroller om <i>ventilene</i> sitter i riktig ventilhus. Vanligvis er ventilene tydelig nummerert. Ventil nr.1 skal i ventilhus nr.1 o.s.v.
4.	Er det <i>sprekker</i> instrumentet
5.	Er det <i>fremmedlegemer</i> i instrumentet
6.	Testing av hele instrumentet (inkludert ventilverk) under ett gjøres slik: Ta ut 3. ventilbøyle i instrumentet. Trykk 3. ventil helt til bunns, tett det ene røret der 3. bøyle er fjernet, og blås med godt trykk i direkte i munnrøret (uten munnstykke). Lekkasje og feil som gir <i>luftproblemer</i> vil da vise seg.
7.	Hvis test 6 viser lekkasje i en av ventilene, kan det fastslås hvilken ventil det er ved følgende: Ta ut bøylar på ventilhus nr.2, trykk 1. ventil helt ned, blås med trykk i munnrøret og tett det røret på ventilhuset hvor luften strømmer ut. Lekkasje på 1. ventil

	vil da vise seg. Sett bøylene på plass igjen før du prøver 2. ventil på samme måte.
--	---

Rutinesjekk

Koffert:

1.	Er hengsler, låser, håndtak i orden?
2.	Passer instrumentet nøye i etuiet?
3.	Er det noe løst i etuiet som kan skade instrumentet?
4.	Er ventilolje og utvendig poleringsklut på plass?